Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
М. ВОВЕК
представено на 28 юли 2016 година [1]

Дело C-289/15

Grundza

(Преюдициално запитване, отправено от Krajský súd v Prešove (Областен съд Прешов, Словакия)

„Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2008/909/ПВР — Гражданин на изпълняващата държава, осъден в издаващата държава за наказуемо неизпълнение на официално решение — Условие за двойна наказуемост“

I – **Въведение**

1. Г-н Grundza е словашки гражданин. Той е заловен да управлява автомобил по улиците на Прага в нарушение на предходно решение на чешки административен орган, с което му е наложена забрана да управлява моторно превозно средство. Впоследствие чешки съд му налага наказание лишаване от свобода в размер на петнадесет месеца, по-специално за „наказуемо неизпълнение на официално решение“.

2. Въз основа на Рамково решение 2008/909/ПВР [2] компетентният чешки съдебен орган иска постановеното срещу г-н Grundza съдебно решение да бъде признато и наказанието да бъде изтърпяно в Словакия. Сезираният с искането словашки съд обаче има съмнения относно това дали в настоящия случай е изпълнено условието за двойна наказуемост, като се има предвид, че неизпълненото решение е било постановено от чешки, а не от словашки орган.

3. Настоящото дело е повод за Съда да тълкува условието за двойна наказуемост в контекста на член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909. Кои елементи са релевантни и на какво равнище на абстракция трябва да се разглеждат те, за да бъде изпълнено условието за двойна наказуемост?

1 — Език на оригиналния текст: английски.

2 — Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, стр. 27).

II – **Правна уредба**

А– *Правото на Съюза*

4. Съгласно член 3, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 целта на това решение „е да установи правила, съгласно които държавите членки, с оглед улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, да признават постановените съдебни решения и да изпълняват наказанието“.

5. В член 7, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 се съдържа списък с тридесет и две престъпления, за които условието за двойна наказуемост не се проверява в производството по признаване на съдебно решение или изпълнение на наказание.

6. Член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 предвижда, че „[з]а деяния, различни от посочените в параграф 1, изпълняващата държава може да постави по отношение на признаването на съдебното решение и изпълнението на наказанието условието то да се отнася за деяния, които са наказуеми и съгласно правото на изпълняващата държава, независимо от елементите на състава или начина, по който са описани“.

7. В член 9 от Рамково решение 2008/909 се съдържа списък с основанията за отказ от признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието. Към настоящото дело е приложимо посоченото в буква г) основание, съгласно което компетентният орган на изпълняващата държава може да откаже да признае съдебното решение и да изпълни наказанието, ако: „в случая, посочен в член 7, параграф 3 […], съдебното решение се отнася до деяние, което не е наказуемо съгласно правото на изпълняващата държава. Въпреки това във връзка с данъци или такси, мита и валутен обмен, изпълнението на съдебно решение не може да бъде отказано с аргумент, че законодателството на изпълняващата държава не предвижда същия вид данъци и такси или не съдържа уредба по отношение на данъци или такси, мита и валутен обмен, еднаква с тази на издаващата държава членка“.

Б– *Националното право*

8. Рамково решение 2008/909 е транспонирано от Словашката република със Закон № 549/2011 (zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii). При транспонирането на член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 Словашката република е избрала да запази условието за двойна наказуемост за деянията, обхванати от тази разпоредба.

9. Съгласно член 4, параграф 1 от Закон № 549/2011 в Словашката република по принцип може да се признае и изпълни съдебно решение, ако деянието, за което е постановено съдебното решение, е наказуемо и съгласно правния ред на Словашката република. Съгласно член 16, параграф 1, буква b) от Закон № 549/2011 „съдът отказва да признае и изпълни решението, ако деянията, за които е постановено съдебното решение, не са наказуеми в правния ред на Словашката република […]“.

10. Наказуемото неизпълнение на официално решение е предвидено както в словашкото, така и в чешкото право. Определението на това деяние е почти еднакво и в двете правни системи.

11. Съгласно член 337, параграф 1, буква а) от чешкия наказателен кодекс (Закон № 40/2009 Sb., trestní zákoník) „лице, което възпрепятства или съществено утежнява изпълнението на решение на съдебен орган или на друг държавен орган, като упражнява дейност, която му е била забранена с това решение, или за която му е било отнето, или е загубило съответното разрешително въз основа на друга правна разпоредба, се наказва с лишаване от свобода до две години“.

12. Съгласно член 348, параграф 1, буква d) от словашкия наказателен кодекс (Закон 300/2005 Z.z., Trestný zákon) „лице, което възпрепятства или съществено утежнява изпълнението на решение на съдебен или на друг държавен орган, като упражнява дейност, която му е била забранена с това решение, се наказва с лишаване от свобода до две години“.

13. Условието за двойна наказуемост вече е разгледано в две решения на Najvyšši súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република, наричан по-нататък „NS“), посочени в акта за преюдициално запитване. И двете решения се отнасят до трансфера на осъдени лица и прилагането на условието за двойна наказуемост при сходни фактически обстоятелства — признаването в Словакия на наложено в Чешката република наказание за наказуемото неизпълнение на официално решение. Тези решения обаче не са постановени в конкретния контекст на Рамково решение 2008/909, а в съответствие с предходния правен режим, приложим към съответния момент.

14. През 2010 г. NS приема, че условието за двойна наказуемост не е изпълнено по отношение на разглежданото в настоящото дело престъпление, а именно наказуемо неизпълнение на официално решение. Причината е така нареченият in concreto анализ на двойната наказуемост, въз основа на който NS е стигнал до извода, че съгласно словашкото право един от елементите от състава на престъплението липсва: чешкото съдебно решение, което подлежи на признаване, не се отнася до постановено от словашки орган решение [3].

15. Впоследствие обаче NS възприема различен подход. По друго дело той намира, че въз основа на преценка in concreto условието за двойна наказуемост фактически е изпълнено за наказуемото неизпълнение на официално решение. NS приема, че защитеният интерес на Чешката република, засегнат от неизпълнението на официалното чешко решение, следва да се разглежда по аналогия като интерес на словашката държава. С други думи, обстоятелството, че престъплението не се отнася до постановено от словашки орган официално решение, а до такова, постановено от чешки орган, не е пречка да се приеме, че условието за двойна наказуемост е изпълнено [4].

III – **Факти, национално производство и преюдициален въпрос**

16. На 12 февруари 2014 г. Магистратурата на град Пршеров (Чешка република) налага на г-н Grundza забрана да управлява моторни превозни средства. На 9 март 2014 г. г-н Grundza извършва кражба в Чешката република. На 9 август 2014 г. той е заловен да управлява моторно превозно средство в Прага. На 28 август 2014 г. е признат за виновен за наказуемото неизпълнение на официално решение. В крайна сметка на 3 октомври 2014 г. му е наложено общо [5] наказание лишаване от свобода за срок от петнадесет месеца за кражбата и наказуемото неизпълнение на официално решение.

3 — Решение на NS от 26 януари 2010 г., sp. Zn. 2 Urto 1/2011, публикувано в Zbierka stanovisk NS a sudov SR с номер 2/2011, № 17, стр. 9, достъпно на адрес http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf.

4 — Определение на NS от 5 септември 2012 г., sp. zn. 3Urto 1/2012, достъпно на адрес http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf.

5 — Съгласно чешкото право при налагане на „общо наказание“ („souhrnný trest“) съдът налага само едно наказание за две или повече престъпления, извършени от един и същ извършител. Съдът отменя диспозитива на предходното съдебно решение или решения, с което или които се налага наказание, и определя само едно наказание, като по такъв начин „включва“ в него вече наложеното или наложените.

17. Впоследствие, по силата на Рамково решение 2008/909, компетентният чешки съдебен орган иска окончателното съдебно решение, постановено срещу Grundza, да бъде признато и наказанието да бъде изтърпяно в Словакия.

18. При разглеждането на това искане и с оглед на различната съдебна практика на словашкия върховен съд във връзка с представената по-горе преценка за двойна наказуемост запитващата юрисдикция изпитва съмнения дали условието за двойна наказуемост е изпълнено в настоящия случай, като се има предвид, че неизпълненото решение е било постановено от чешки орган.

19. При тези обстоятелства Krajský súd v Prešove (Областен съд Прешов) спира производството и поставя на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 7, параграф 3 и член 9, параграф 1, буква г) от Рамково решение [2008/909] да се тълкуват в смисъл, че условието за двойна наказуемост се счита за изпълнено единствено когато деянията, за които се отнася подлежащото на признаване съдебно решение, са наказуеми in concreto, т.е. въз основа на конкретна преценка на случая (независимо от елементите на състава или начина, по който са описани), включително съгласно закона на изпълняващата държава, или — за да е изпълнено това условие — е достатъчно деянието по принцип (in abstracto) да е наказуемо и съгласно закона на изпълняващата държава?“.

20. Писмени становища представят австрийското, чешкото, словашкото и шведското правителство, както и Комисията. В съдебното заседание от 25 май 2016 г. чешкото и словашкото правителство и Комисията представят устни становища.

IV – **Анализ**

A– *Въведение: терминологична бележка*

21. Всички представили становища държави членки, както и Комисията са съгласни, че в настоящия случай е изпълнено условието за двойна наказуемост. Те обаче мотивират този извод по различен начин.

22. Отправеният от запитващата юрисдикция преюдициален въпрос се основава на терминологичното разграничение между понятията за преценка in abstracto и преценка in concreto на условието за двойна наказуемост.

23. Тази терминология често се използва в наказателноправната доктрина. Конкретното и точно съдържание на тези понятия (in concreto и in abstracto) обаче не е съвсем ясно. Различните автори изглежда влагат в тях различен смисъл [6].

24. При търсенето на общ знаменател в различните определения вероятно би могло да се приеме, че преценката за двойна наказуемост in abstracto изисква проверка на въпроса дали поведението и деянията, посочени в съдебното решение на издаващата държава, биха представлявали престъпление, ако са извършени на територията на изпълняващата държава.

6 — Вж. например *Plachta*. The Role of Double Criminality in International Cooperation in Penal Matters. — in: Double criminality: Studies in International Criminal Law. Jareborg (ed), Kriminalistik Institut, 1989, p. 105; *Wouter van Ballegooij*. The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion form an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area. Intersentia, 2015, p. 127; *Flore*, D., Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité. — in: La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne. Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001, 69—70; *Keijzer*., The Double Criminality Requirement. — in: Handbook on the European Arrest Warrant. Blekxtoon et al (ed.), T.M.C. Asser Press, 2005, p. 137; *Cahin*. La double incrimination dans le droit de l'extradition. RGDIP, 2013, № 3, p. 586; *Cameron*. Double criminality under pressure. — in: Festshrift Till Per Ole Traskman, Norstedts Juridik AB, 2011, p. 124.

25. За да се направи преценка за двойна наказуемост in concreto, изглежда се изисква много повече, включително да са изпълнени други условия за носене на наказателна отговорност, определени от законодателството на изпълняващата държава, като възраст или психично състояние на обвиняемия, или да се разгледат допълнителни фактически обстоятелства, при които е извършено деянието.

26. Писмените становища и проведеното по време на съдебното заседание обсъждане показват, че са налице значителни различия по отношение на точния смисъл, който държавите членки влагат в понятията in concreto и in abstracto в контекста на двойната наказуемост.

27. От това обсъждане става ясно и че разграничението между преценката за двойна наказуемост in abstracto и in concreto се извършва не като избор между две възможности, а въз основа на низходяща скала. Това разграничение се основава на избраното за анализиране на двойната наказуемост равнище на абстракция. Може да се твърди, че на най-високото равнище на абстракция от основно значение е самата неморалност на деянието: определено деяние се счита за неправилно и в двете системи. По-надолу се намира основният състав на престъплението. Още по-надолу по скалата на абстракция могат да се разгледат всички останали конкретни елементи на наказателната отговорност, включително например въпросът за възрастта или за наличието или липсата на изключителни обстоятелства, а също и за строгостта на санкциите. На най-ниското равнище на абстракция (или по-скоро на най-високото равнище на конкретизация) са релевантни и всички отделни фактически елементи на деянието. На това равнище е необходимо пълно съвпадение на деянието и правният му анализ между посочените две правни системи.

28. Къде тогава трябва да се прокара разделителната линия между in abstracto и in concreto? Моята позиция, подобно на изразената от Комисията в съдебното заседание, е, че спорът относно тези понятия и конкретното им съдържание вероятно няма да помогне особено, за да се даде полезен отговор на националния съд по настоящото дело. Нещо повече, като се имат предвид различаващите се мнения на встъпилите държави членки относно това как точно следва да се определят понятията in abstracto и in concreto, поставянето на терминологични „етикети“ би могло да бъде подвеждащо, тъй като тълкуването им неминуемо ще е различно.

29. Поради тези съображения анализът в настоящото заключение ще бъде практически, а не основан на тълкуването на понятия. Отговорът, който ще предложа на националния съд, е въз основа на действието на условието за двойна наказуемост в контекста на системата за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси в рамките на Европейския съюз, и по-специално съгласно Рамково решение 2008/909.

30. Преди да пристъпя към практическия анализ обаче, ще е от полза да разгледам накратко развитието на понятието за двойна наказуемост в контекста на международното и европейското право. Прегледът на това развитие помага за по-доброто разбиране на целите, които Рамково решение 2008/909 трябва да постигне.

Б– *Развитие на условието за двойна наказуемост*

31. Изискването за двойна наказуемост по принцип обуславя упражняването на извънтериториалната компетентност на дадена държава от обстоятелството, въпросното деяние да е криминализирано както съгласно правото, действащо там, където е извършено деянието, така и съгласно правото на държавата, която наказва деянието[7]. То е свързано с принципа на законосъобразност, и по-конкретно на предвидимост на санкциите (nulla poena sine lege).

7 — *Cameron*. Double criminality under pressure. — in: Festshrift Till Per Ole Traskman, Norstedts Juridik AB, 2011, 122—123.

32. Двойната наказуемост е традиционно условие за извършването на екстрадиция. Въпреки че в международноправните актове може да се изброяват конкретни престъпления, за които се предвижда екстрадиция, тя често е обвързана с допълнителното изискване деянието да е наказуемо съгласно правните системи и на двете участващи държави [8].

33. Изискването за двойна наказуемост е заложено в принципите на суверенитет, реципрочност и ненамеса, които представляват основните елементи на сътрудничеството между държавите, закрепени в актове на международното публично право. Целта на това сътрудничество по същество е да се избягва намесата във вътрешните работи на участващите държави [9].

34. За разлика от това, системата за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси в рамките на Европейския съюз се основава главно на принципа на взаимно признаване [10]. В нейните рамки правните системи на различните държави членки са отворени една към друга въз основа на засилено взаимно доверие към техните наказателноправни уредби.

35. От практическа гледна точка, това означава, че щом като е прието в една държава членка, съдебното решение „се признава и изпълнява в други държави членки възможно най-бързо и при възможно най-малко противоречия така, сякаш е национално решение“ [11].

36. Чрез спазване на принципа на взаимно признаване, наред с другото, се установява списък с престъпления, за които е премахната проверката на условието за двойна наказуемост, и такава проверка съответно *не се* извършва.

37. Отклонението от изискването за двойна наказуемост, макар да е частично, представлява качествена промяна спрямо практиката съгласно актовете на международното публично право. За първи път отклонението е въведено с Рамково решение 2002/584 относно европейската заповед и процедурите за предаване между държавите членки [12], а впоследствие е възприето в редица други правни актове на Съюза [13], включително Рамково решение 2008/909.

8 — Thouvenin. L'extradition. — in: Ascensio, Decaux, Pellet, Droit international pénal. Pedone, Paris, 2. ed. rev., 2012, 1123—1124.

9 — *Daillier* et *Pellet*. Droit international public. LGDJ, Paris, 7. ed., 2008, p. 515, p. 337.

10 — Съображение 1 от Рамково решение 2008/909. Вж. и заключение на генералния адвокат Bot по дело Огнянов (C-554/14, EU:C:2016:319, т. 13).

11 — *Plachta*. Cooperation in Criminal Matters in Europe. — Bassiouni, International Criminal law. 3. ed., Vol. II, Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms, Martinus Nijhoff, 2008, p. 458. Вж. също съображение 5 от Рамково решение 2008/909.

12 — Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР от 26 февруари 2009 година (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24). Относно валидността на Рамково решение 2002/584, доколкото то премахва проверката за двойна наказуемост на престъпленията, посочени в разпоредба, еквивалентна на член 7, параграф 1 от Рамково решение 2008/909, вж. решение от 3 май 2007 г., Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, т. 48—61).

13 — Член 3, параграф 2 от Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 година за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства (ОВ L 196, 2003 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 125); член 6, параграф 1 от Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета от 6 октомври 2006 година за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация (ОВ L 328, 2006 г., стр. 59; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 9, стр. 44); член 5, параграф 1 от Рамково решение 2005/214/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно прилагането на принципа за взаимно признаване на финансови санкции (ОВ L 76, 2005 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 150 и поправка в ОВ L 349, 2014 г., стр. 67); член 10, параграф 1 от Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции (Решение за пробацията и алтернативните санкции) (ОВ L 337, 2008 г., стр. 102); член 14, параграф 1 от Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 година за прилагане между държавите — членки на Европейския съюз, на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане (Решение за европейската заповед за надзор) (ОВ L 294, 2009 г., стр. 20).

38. Рамково решение 2002/584 заменя действащата преди това многостранна система за екстрадиция между държавите членки[14]. По същия начин Рамково решение 2008/909 заменя редица международноправни актове с цел засилване на сътрудничеството между държавите членки.

39. Международноправните актове, които предшестват Рамково решение 2008/909, са Конвенцията за трансфер на осъдени лица, Конвенцията между държавите — членки на Европейските общности, относно изпълнението на наложени в чужбина наказания, и Европейската конвенция за международното признаване на присъди[15]. Всички тези актове съдържат разпоредби относно двойната наказуемост[16].

40. Важно е да се има предвид това историческо развитие, когато се разглежда ролята на условието за двойна наказуемост, предвидено в Рамково решение 2008/909. Действието на правилото съгласно Рамково решение 2008/909 не трябва да забавя или да затруднява взаимодействието между държавите членки в сравнение с предходната, по-слабо интегрирана система, основана на споменатите по-горе международноправни актове.

B– *Действието на условието за двойна наказуемост в контекста на Рамково решение 2008/909*

41. С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи кое е подходящото равнище на абстракция или обобщаване при разглеждането на подлежащото на наказание престъпление за целите на проверката на условието за двойна наказуемост съгласно Рамково решение 2008/909. По-специално въпросът има за цел да се установи дали член 7, параграф 3 и член 9, параграф 1, буква г) от Рамковото решение трябва да се тълкуват в смисъл, че условието за двойна наказуемост е изпълнено в случаите, когато:

а) се иска признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието по отношение на деяния, които в издаващата държава се квалифицират като „наказуемо неизпълнение на официално решение“, и

б) сходно описано деяние представлява престъпление и съгласно правото на изпълняващата държава, но

в) за да е налице такова престъпление, правото, или по-скоро съдебната практика на изпълняващата държава, очевидно изисква официалното решение да е издадено от нейните органи.

42. В самото начало трябва да повторим, че действието на Рамково решение 2008/909 и проверката за двойна наказуемост зависят от това дали съответното престъпление е включено в списъка по член 7, параграф 1. При признаването на съдебното решение и изпълнението на наложено в издаващата държава наказание съдилищата на изпълняващата държава по принцип нямат право[17] да проверяват дали е изпълнено условието за двойна наказуемост по отношение на изброените в този списък престъпления.

14 — Вж. решения от 28 август 2015 г., Minister for Justice and Equality (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 27 и 28 и цитираната съдебна практика), и от 6 октомври 2009 г., Wolzenzburg (C-123/08, EU:C:2009:616, т. 59 и цитираната съдебна практика).

15 — Вж. член 26, параграф 1 от Рамково решение 2008/909.

16 — Член 3, параграф 1, буква д) от Конвенцията за трансфер на осъдени лица от 21 март 1983 г., ETS № 112; Член 5, първа алинея, буква б) от Конвенцията между държавите — членки на Европейските общности, относно изпълнението на наложени в чужбина наказания от 13 ноември 1991 г. Член 4, параграф 1 от Европейската конвенция за международното признаване на присъди от 28 май 1970 г., ETS №. 70.

17 — Освен ако съответната държава членка не е направила декларация в обратен смисъл на основание член 7, параграф 4 от Рамково решение 2008/909.

43. Наказуемото неизпълнение на официално решение не е включено в списъка.

44. Когато дадено престъпление не е посочено в списъка по член 7, параграф 1, може да се извърши преценка за наличието на двойна наказуемост. Държавата членка не е задължена, а избира дали да направи такава преценка. Следователно държавите членки имат право да решат дали да прилагат условието за двойна наказуемост по отношение на престъпления, които не са посочени в член 7, параграф 1.

45. Словакия се е възползвала от тази възможност. Поради това словашките съдилища трябва да проверяват това условие, когато разглеждат искания за трансфер на осъдени лица в други държави членки.

46. В този контекст, за да предоставя на запитващата юрисдикция полезни насоки относно приложимия към преценката за двойна наказуемост критерий, най-напред ще разгледам относимите елементи, които трябва да се вземат предвид при преценката (1), а след това ще премина към конкретния въпрос за защитения държавен интерес, който се поставя в настоящия случай (2).

1. Елементи от значение за преценката за двойна наказуемост

47. Член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 определя обхвата на преценката за двойна наказуемост, като изисква компетентният орган да провери дали съответните *деяния* са *наказуеми* и съгласно правото на изпълняващата държава, *независимо от елементите на състава* или *начина, по който са описани*.

48. Следва да се отбележат два елемента. Първо, като подчертава гъвкавия подход, който трябва да се възприеме по отношение на *елементите на състава* на престъплението, текстът на член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 изяснява, че не е необходимо да има точно съответствие между всички съставни елементи на престъплението, определени съответно от правото на издаващата държава членка и на изпълняващата държава членка.

49. Второ, като набляга на гъвкавостта по отношение на *описанието* на престъплението, член 7, параграф 3 от Рамковото решение също така изяснява, че не е необходимо да има точно съответствие между наименованието или класифицирането на деянието в издаващата и в изпълняващата държава членка.

50. За разлика от това, член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 придава значение — при това решаващо — на съответствието между основните *фактически* елементи на престъплението, закрепени в съдебното решение на издаващата държава, от една страна, и определението на престъпление, предвидено в правото на изпълняващата държава, от друга страна.

51. Поради това преценката за двойна наказуемост се извършва по същество на два етапа: 1) етап на *делокализация*, при който се определят основните характеристики на извършеното в издаващата държава деяние и то се разглежда така, сякаш е било извършено в изпълняващата държава и 2) етап на *квалифициране* на тези основни факти като вида престъпление, както то е определено в правото на изпълняващата държава.

52. С други думи, в процеса на подобно „преобразуване“ съдебният орган на изпълняващата държава трябва да зададе следните въпроси: може ли деянието или деянията, предмет на съдебното решение в издаващата държава, да се отнесе или отнесат към определен вид престъпление или престъпления, предвидено или предвидени в наказателното право на изпълняващата държава? Счита ли се такова деяние за наказуемо само по себе си, ако е извършено на територията на изпълняващата държава?

53. Считам, че тези въпроси трябва да бъдат разгледани на относително високо равнище на абстракция, за да им се даде отговор и да се определи подлежащото на преобразуване деяние или деяния. Търси се съответствие между основните *фактически елементи*, които съдебните органи на издаващата държава считат за релевантни за осъдителната присъда на извършителя, и *елементите на състава* на престъплението, както са описани в наказателното право на изпълняващата държава.

54. От друга страна, от текста на член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 („*независимо от елементите на състава или начина, по който са описани*“) става ясно, че не трябва да се търси съответствие между нормативните определения на престъплението в правните системи на издаващата и на изпълняващата държава [18].

55. В редица случаи несъмнено ще бъде сравнително лесно да се намери съответствие още на нормативно равнище. Изглежда, че настоящият случай е такъв. В Наказателния кодекс на Чехия и в този на Словакия определението на наказуемото неизпълнение на официално решение е почти еднакво. В други случаи обаче престъплението в изпълняващата държава може да е определено по малко по-различен начин от престъплението в издаващата държава. Елементите на състава на двете престъпления може да не са съвсем еднакви. Възможно е също елементите на състава да са доста сходни, но наименованието на престъпленията в съответните правни системи да е различно. Освен това определението на „първото по време“ престъпление в наказателните кодекси може да е доста стеснено и да е част от по-обща група престъпления, които трябва да се разглеждат заедно за целите на преценката за двойна наказуемост.

56. Както вече бе подчертано обаче, съвсем ясно е, че търсеното преобразуване на престъпление от издаващата държава в престъпление в изпълняващата държава би следвало да се извършва „диагонално“ (като се квалифицират основните фактически елементи от издаващата държава съгласно правните норми на изпълняващата държава), а не „хоризонтално“ (при което би се търсило съответствие между нормативните определения на дадено престъпление в двете държави).

57. За да дам по-конкретен пример, в случая на г-н Grundza следва да се преобразува основното описание на деянието, което би могло да се формулира по следния начин: деяние на лице, което управлява моторно превозно средство въпреки наложената му с официално решение забрана за това.

58. На следващо място, въпросът е дали такова деяние би било наказуемо и съгласно законодателството на изпълняващата държава, ако е извършено на нейна територия? С оглед на словашкото законодателство отговорът изглежда е утвърдителен.

59. По принцип обаче би могло при делокализацията и квалифицирането да се стигне до промяна в класификацията на престъплението съгласно законодателството на изпълняващата държава. В съдебното заседание чешкото правителство дава полезен пример в това отношение. Той се отнася до престъплението „управление на моторно превозно средство без свидетелство

18 — Ако се върнем към примера за екстрадицията, в чийто контекст от историческа гледна точка се появява условието за двойна наказуемост, може да е от значение, че член 2, параграф 2 от Типовия договор за екстрадиция на ООН изрично предвижда, че „[п]ри определянето дали дадено деяние е наказуемо съгласно правото и на двете страни е без значение дали: а) правото на страните причислява действието или бездействието, съставляващо престъплението, в една и съща група престъпления и дали обозначава престъплението с една и съща терминология; б) съгласно правото на страните елементите на състава на престъплението се различават, при положение че се вземе предвид съвкупността от действията или бездействията, посочени от запитващата държава“: Типов договор за екстрадиция, A/RES/45/116, 14 декември 1990 г.

за управление“, предвидено в германския наказателен кодекс[19]. Изглежда, че е възможно съгласно германското наказателно право извършеното от г-н Grundza деяние да се квалифицира не като „наказуемо неизпълнение на официално решение“, а като „управление на моторно превозно средство без свидетелство за управление“. Според мен обаче, дори това да е така, условието за двойна наказуемост съгласно член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 все пак би било изпълнено. Формулировката на тази разпоредба изрично предвижда и разрешава промени в наказателноправната класификация, когато се преобразуват престъпления от една правна система към друга.

60. С други думи, по мое мнение подходът, който следва да се възприеме по отношение на преценката за двойна наказуемост съгласно Рамково решение 2008/909, се основава на обобщаване на по-високо равнище на абстракция на деянието, за което след разглеждане съдът на издаващата държава е наложил наказание. Това обобщаване по необходимост предполага известна гъвкавост в процеса на преобразуване, по време на който съответното деяние се изследва с оглед на съществуващите различни определения на престъпления в изпълняващата държава.

61. Освен това тезата, че преценката за двойна наказуемост изисква значително равнище на абстракция, се потвърждава и от доста ограничения обхват на информацията, предоставяна от компетентните органи на издаващата държава в стандартния формуляр, съдържащ се в приложение I към Рамково решение 2008/909.

62. Обемът на данните, които трябва да се предоставят, зависи от това дали искането за признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието се отнася до престъпления, посочени в член 7, параграф 1 (подраздел з), точки 1 и 2 от приложение I), или до други (непосочени) деяния (подраздел з), точки 1 и 3 от приложение I).

63. При все това дори стандартната информация, която трябва да се предостави за невключени в списъка престъпления, които могат да подлежат на проверка за двойна наказуемост, е твърде оскъдна. Както отбелязва в писменото си становище шведското правителство, такъв ограничен обем информация със сигурност няма да позволи извършването на по-цялостна преценка на случая.

64. В обобщение, възможно е да има отделни различия в наказателноправната класификация, но тези особености не са релевантни за преценката на условието за двойна наказуемост. От значение е дали подобно деяние ще е наказуемо само по себе си в изпълняващата държава, ако бъде извършено на нейната територия.

65. Вниманието трябва да е насочено към въпроса дали деянието е *наказуемо само по себе си*, а не дали осъденото лице би било признато за виновно и би било осъдено в рамките на наказателно производство съгласно законодателството на изпълняващата държава.

66. Във връзка с това бих искал да отбележа, че преследваната с Рамково решение 2008/909 цел е да се улесни общественото приобщаване на осъдените лица, като им се даде възможност да изтърпят присъдите си в друга държава членка.

19 — Вж. член 21, параграф 1 от Закона за движението по пътищата (Straßenverkehrsgesetz) (Straßenverkehrsgesetz (StVG), BGBl. 2003 I, стр. 310, 919) относно престъплението „Fahren ohne Fahrerlaubnis“ („управление на моторно превозно средство без свидетелство за управление“). „1) Лице, което: 1. управлява моторно превозно средство, без да притежава необходимото за тази цел свидетелство за управление или на което е забранено да управлява моторно превозно средство […] се наказва с лишаване от свобода до една година или с парична глоба […]“.

67. Това означава, че целта е трансфер на вече осъдени лица и тяхното обществено приобщаване. Без съмнение не се цели обжалване на окончателни решения или повторно провеждане на наказателни производства в изпълняващата държава членка. Ненапразно установеното с Рамково решение 2008/909 сътрудничество може да се задейства *едва след като* е проведено производство и е постановено *окончателно* съдебно решение в издаващата държава.

68. В този контекст условието за двойна наказуемост по член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 следва да се разбира като допълнителна предпазна мярка, която изпълняващата държава членка може да задейства, за да откаже да изпълни наказание за деяние, което съгласно нейното законодателство не е наказуемо само по себе си. С други думи, не може да се задължи държава членка да признае и изпълни наказание за деяние, което държавата и обществото не считат за морално укоримо, за да бъде квалифицирано като наказуемо [20].

2. Релевантност на специфичния защитен държавен интерес

69. Както вече бе посочено по-горе, преценката на условието за двойна наказуемост в контекста на Рамково решение 2008/909 изисква да се извърши делокализация на фактите при високо равнище на абстракция и квалифицирането им по наказателното право на изпълняващата държава.

70. Напълно логично е да се извърши преобразуване и по отношение на специфичния държавен интерес, свързан с престъплението. За целите на определянето на деянието, което трябва да се преобразува, не може за държавен интерес да се счита *единствено* националният интерес на *конкретната* държава (т.е. на издаващата държава), а по-скоро *всеки* държавен интерес, който следва да бъде преценен заедно с други основни елементи на съответното деяние съгласно наказателното право на изпълняващата държава.

71. Трябва да се признае, разбира се, че в особени и по-скоро крайни случаи е възможно да има изключения от безусловното преобразуване на държавните интереси съответно на издаващата и на изпълняващата държава. Що се отнася обаче до повечето други престъпления, включително наказуемото неизпълнение на официално решение, системата за взаимно признаване може да действа само ако се защитава наистина действието на „официално решение“, а не само на „решенията, издадени единствено от органите на държавата членка X“.

72. Това тълкуване на значението на член 7, параграф 3 от Рамково решение 2008/909 се потвърждава и от два допълнителни систематични довода.

73. На първо място, бих искал да отбележа, че някои от престъпленията, включени в списъка по член 7, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 (по отношение на които условието за двойна наказуемост е напълно премахнато), очевидно са свързани с предоставянето на защита на специфичния държавен интерес, който се накърнява с тяхното извършване. Сред тях са например саботаж, корупция, подправяне на парични знаци, подпомагане на незаконно влизане и пребиваване, подправяне на и трафик на административни документи или подправяне на платежни инструменти.

20 — Очевидните примери в тази категория са деяния, които могат да се квалифицират като наказуеми в една държава членка, но в друга не представляват каквото и да било престъпление, като евтаназията или отричането на Холокоста. Същото се отнася според мен и за деяния, които в една държава се квалифицират като престъпления, а в друга са просто административни нарушения (т.е. преследват се по административен, а не по наказателен ред).

74. На второ място, член 9, параграф 1, буква г) от Рамково решение 2008/909 предвижда възможността за отказ от признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието, ако не е изпълнено условието за двойна наказуемост. Все пак в него се посочва, че „[…] във връзка с данъци или такси, мита и валутен обмен, изпълнението на съдебно решение не може да бъде отказано с аргумент, че законодателството на изпълняващата държава не предвижда същия вид данъци и такси или не съдържа уредба по отношение на данъци или такси, мита и валутен обмен, еднаква с тази на издаващата държава членка“.

75. Според мен и двете разпоредби подкрепят извода, че би трябвало установеният в Рамково решение 2008/909 принцип на взаимно признаване поначало да стои над партикуларизма на интересите на държавите членки. В крайна сметка, не е ли именно това целта на взаимното признаване и зачитане?

76. С оглед на гореизложеното стигам до извода, че член 7, параграф 3 и член 9, параграф 1, буква г) от Рамково решение 2008/909 следва да се тълкуват в смисъл, че условието за двойна наказуемост е изпълнено в случаите, когато се иска признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието по отношение на деяние, което, разгледано на относително високо равнище на абстракция, е наказуемо само по себе си съгласно законодателството на изпълняващата държава, независимо дали е налице точно съответствие в класификацията, използвана за описване на престъплението в правните системи на издаващата и на изпълняващата държава.

V – **Заключение**

77. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставения от Krajský súd v Prešove (Областен съд Прешов) преюдициален въпрос по следния начин:

„Член 7, параграф 3 и член 9, параграф 1, буква г) от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз следва да се тълкуват в смисъл, че условието за двойна наказуемост е изпълнено в случаите, когато се иска признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието по отношение на деяние, което, разгледано на относително високо равнище на абстракция, е наказуемо само по себе си съгласно законодателството на изпълняващата държава, независимо дали е налице точно съответствие в класификацията, използвана за описване на престъплението в правните системи на издаващата и на изпълняващата държава“.